

ECIE6003 Rheolaeth Dosbarth

(Flat background for world teacher's day celebration, n.d.)

Pecyn adnodd i gefnogi elfen o reoli
dosbarth yn effeithiol

Leah Hughes

1911890

Pom Pom yn y Pot

Yr Adnodd

System atgyfnerthu gadarnhaol yw'r adnodd "Pom pom yn y pot" sy'n annog ymddygiad cymdeithasol da a gwneud penderfyniadau synhwyrol ymhlith disgyblion. Mae'n gweithio drwy wobrwyo ymddygiad cadarnhaol gyda phom pom sy'n cael ei rhoi mewn pot. Defnyddir yr adnodd yma o fewn dosbarth cyfan o 27 disgybl 6 i 7 oed, nifer ohonynt ag anghenion dysgu ychwanegol gan gynnwys awtistiaeth ac ADHD. Gellir defnyddio'r adnodd ar unrhyw adeg yn ystod y diwrnod ysgol, a gellir ei weithredu'n effeithiol mewn amrywiol leoliadau ledled yr ysgol, gan gynnwys yr ystafell ddosbarth, y coridorau, ar yr iard, a'r coridorau. Mae'r hyblygrwydd hwn yn caniatáu integreiddio'r adnodd yn ddi-dor i wahanol weithgareddau ac amgylcheddau, gan wella'r profiad addysgol cyffredinol.

Defnyddiwyd yr adnodd i ddechrau fel offeryn pan oedd yr awdur yn hwyluso ymyrraeth i grŵp bach o blant o'r ystafell ddosbarth ac yn arsylwi ei heffeithiolrwydd. Gwellodd gweithredu'r strategaeth hon ymddygiad a dysgu'r myfyrwyr yn sylweddol, wrth iddynt ddangos mwy o ganolbwyntio a mwy o barodrwydd i ddangos parch yn ystod adegau addysgu. Gan gydnabod yr effaith gadarnhaol ar ymgysylltiad a gwedduster myfyrwyr, penderfynodd yr awdur gyflwyno'r system pom pom yn y pot o fewn amgylchedd ehangach yr ystafell ddosbarth, gan ddarparu dull strwythuredig a gwerth chweil o atgyfnerthu ymddygiadau dymunol. Yng nghyd-destun strategaethau ysgogol, mae defnyddio pompom yn gwasanaethu fel gwobr go iawn am ymddygiad cadarnhaol, gan annog unigolion i gymryd camau dymunol ac atgyfnerthu eu hymdrechion. Yn y cyfamser, mae'r pot yn symboleiddio'r llwyddiant ar y cyd a gyflawnwyd gan dîm neu unigolyn, gan gynrychioli uchafbwynt gwaith caled ac ymroddiad. Gyda'i gilydd, mae'r elfennau hyn yn tynnu sylw at bwysigrwydd cydnabod a dathlu cyflawniadau a llwyddiannau er mwyn meithrin amgylchedd cefnogol ac ysgogol tuag at benderfyniadau ac addysg.

Mae Hierarchaeth Anghenion Maslow (1943) yn darparu fframwaith seicolegol gwerthfawr ar gyfer deall sut y gall adnoddau fel pom pom mewn pot gefnogi rheolaeth ystafell ddosbarth

effeithiol gan ei fod yn tynnu sylw at y gofynion sylfaenol sydd rhaid eu bodloni er mwyn symud tuag at hunangyflawniad (Bates, 2019) er mwyn i fyfyrwyr ffynnu a dysgu'n effeithiol. Yn y cyd-destun addysgol, mae'r adnodd yn gweithredu'n bennaf ar lefelau isaf y pyramid, yn enwedig anghenion cymdeithasol ac emosiynol megis ymdeimlad o berthyn, derbyniad, a hunan-barch trwy ddarparu arferion strwythuredig, disgwyliadau clir ac adnoddau cyson, gan sefydlu ymdeimlad o ddiogelwch a sefydlogrwydd (McLeod, 2025). Trwy wobrwyo ymddygiad cadarnhaol gyda chydabyddiaeth weledol, mae'r system yn cyfrannu at greu amgylchedd dysgu diogel a chynhwysol lle mae disgyblion yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi. Mae hyn yn arbennig o berthnasol i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol megis awtistiaeth ac ADHD, gan fod y grŵp hwn yn aml yn wynebu heriau ychwanegol wrth geisio cyrraedd y lefelau uwch o'r hierarchaeth. Felly, gellir dadlau bod Pom Pom yn y Pot yn offeryn strategol sy'n cefnogi datblygiad emosiynol a chymdeithasol disgyblion, gan osod sylfaen gadarn ar gyfer dysgu effeithiol ac ymgysylltiad academiaidd. Drwy ymgorffori elfennau fel gwaith grŵp, canmoliaeth, a gwobrau ar y cyd, sy'n mynd i'r afael yn uniongyrchol ag anghenion perthyn a pharch myfyrwyr drwy feithrin cynhwysiant, cysylltiad cymdeithasol, a chydabyddiaeth gadarnhaol ymhlith cyfoedion (Digital Commons LMU, 2000). Yn ôl ymchwil gan Capes (2025) gall integreiddio fframwaith Maslow (1943) i arferion rheoli ystafell ddosbarth hyrwyddo lles cyfannol myfyrwyr, sydd yn ei dro yn gysylltiedig â mwy o gymhelliant, cyfranogiad a gwydnwch academiaidd. Gan gydnabod pwysigrwydd diwallu'r anghenion sylfaenol hyn, gall addysgwyr greu amgylchedd dysgu mwy cefnogol ac effeithiol, a thrwy hynny wella ymgysylltiad a chyflawniad cyffredinol myfyrwyr.

Yn amlwg, fel pob strategaeth gwelwn manteision cymhellol a chyfyngiadau posibl. Mae'r strategaeth hon yn cynnig hyblygrwydd rhyfeddol, gan alluogi gweithredu ar draws lleoliadau unigol a grŵp tra'n ysgogi deialogau ystyrlon ar yr un pryd ynghylch cwestiynau hollbwysig sy'n canolbwyntio ar ddatrysiadau. Drwy sefydlu cysylltiad dwfn â thirweddau emosiynol, mae'r ymyrraeth yn annog plant i archwilio cysyniadau cymhleth fel gwneud penderfyniadau, diogelwch personol, tegwch a dealltwriaeth empathig. Fodd bynnag, rhaid i ymarferwyr lywio heriau posibl yn ofalus, yn enwedig y risg o feithrin dibyniaeth ar wobr allanol yn anfwriadol a allai danseilio cymhelliant mewnol. Dibynnir llwyddiant y strategaeth yn sylfaenol ar weithredu cyson ac unffurf gan aelodau staff, sy'n gofyn am ddull cydweithredol a chydamserol i wneud y mwyaf o'i photensial datblygiadol. Wrth gyflwyno fframwaith arloesol ar gyfer canllawiau ymddygiadol, rhaid i addysgwyr a gofawyr barhau i fod yn sylwgar i gynnal dull cytbwys sy'n meithrin cydnabyddiaeth allanol a rhesymu moesegol mewnol.

Y Rhesympg

Mae'r adnodd Pom Pom yn y Pot yn cyfrannu'n sylweddol at reoli dosbarth effeithiol drwy weithredu fel system atgyfnerthu weledol sy'n hyrwyddo ymddygiad cadarnhaol. Mae'n darparu adborth cyflym ac amlwg, gan atgyfnerthu ymddygiad dymunol yn gyson ac annog disgyblion i ailadrodd yr ymddygiad hwnnw (Hardy & McLeod, 2020). Mae'r dull hefyd yn creu amgylchedd dosbarth positif lle mae disgwyliadau'n glir, gan feithrin ymdeimlad o drefn a diogelwch (Edutopia, 2019). Awgryma ymchwil "that perhaps the most important aspect of teaching students with behavior difficulties is to create a positive classroom climate" (Abrams & Segal, 1998)

Yn ogystal, mae'r system yn annog cydweithio a chymhelliant drwy ei natur grŵp, gan hyrwyddo ymdeimlad o gyfrifoldeb ar y cyd (University of California Riverside, 2024). Mae atgyfnerthu cadarnhaol yn lleihau ymddygiad aflonydd ac yn cynyddu ymgysylltiad disgyblion mewn gweithgareddau dysgu, gan wella perthnasoedd rhwng athrawon a disgyblion ac, yn ei dro, lleihau ymosodedd (Hardy & McLeod, 2020). Mae'r adnodd yn gweithio'n arbennig o dda gyda disgyblion gan ei fod yn weledol ac ymarferol, yn cynnig strwythur a rhagweladwyedd, ac yn cefnogi ymwybyddiaeth emosiynol a datblygiad sgiliau cymdeithasol (Ryan & Deci, 2000). Mae'r dull hwn yn lleihau ymddygiad heriol drwy symud y ffocws o gosbi i ganmol, sy'n cyd-fynd â damcaniaethau cymhelliant hunan benderfyniad sy'n pwysleisio'r effaith gadarnhaol o ganolbwyntio ar gryfderau yn hytrach na chosbau (Ryan & Deci, 2000). Felly, mae'r adnodd nid yn unig yn gwella rheolaeth dosbarth ond hefyd yn cyfrannu at ddatblygu diwylliant dysgu cadarnhaol ac ymddygiad cymdeithasol iach.

Mae'r adnodd Pom Pom yn y Pot yn offeryn hynod effeithiol ar gyfer rheoli ystafell ddosbarth, gan gynnig ffordd wirioneddol i athrawon weithredu egwyddorion o Gyfraith Effaith Thorndike (Effaith Bodloni) a damcaniaeth atgyfnerthu cadarnhaol B.F. Skinner. Mae'r dull o gynnwys myfyrwyr yn ennill pom poms am ymddygiad cadarnhaol ac yna'n cael eu casglu mewn pot a rennir, gan weithio tuag at wobwr grŵp yn cysylltu gweithredoedd dymunol ar unwaith â chanlyniadau boddhaol ac yn annog ymddygiadau cadarnhaol ailadroddus, gan gefnogi damcaniaeth Thorndike yn uniongyrchol bod ymddygiadau a ddilynir gan brofiadau gwerth chweil yn fwy tebygol o gael eu hailadrodd (UMY Journal, 2021).

Wedi'i wreiddio yn Theori Atgyfnerthu Gadarnhaol B.F. Skinner, mae'r dull rheoli ystafell ddosbarth arloesol hwn yn defnyddio egwyddorion ymddygiadol i lunio ymddygiad myfyrwyr yn effeithiol. Drwy ddefnyddio pompom fel atgyfnerthodd pendant a phot cynnydd gweledol, mae'r system yn defnyddio cyflyru gweithredol i annog a gwobrwo ymddygiadau dymunol (Bates, 2019). Pan fydd myfyrwyr yn dangos gweithredoedd cadarnhaol, maent yn derbyn pompom (gwobr), sydd nid yn unig yn gydnabyddiaeth uniongyrchol o'u cyflawniad ond hefyd yn darparu cynrychiolaeth weledol o'u cynnydd tuag at nod ehangach. Mae'r dull hwn yn trawsnewid rheoli ymddygiad traddodiadol trwy greu fframwaith ysgogol sy'n grymuso myfyrwyr i hunanreoleiddiol ac ymdrechgu am welliant parhaus trwy atgyfnerthu cadarnhaol (Bates, 2019).

Mae'r cysyniad hwn, a elwir yn aml yn effaith foddhaol, yn awgrymu pan fydd dysgwr yn profi pleser, balchder neu wobwr yn dilyn ymddygiad penodol, bod yr ymddygiad hwnnw'n cael ei gryfhau ac yn dod yn fwy tebygol o ddigwydd eto oherwydd ei ganlyniad cadarnhaol. I gefnogi, mae Cyfraith Effaith Thorndike yn honni bod "learning is a process shaped by the

consequences of actions” (Main, 2023). Felly, “behaviors followed by positive outcomes are likely to be repeated, while those followed by negative outcomes are less likely to occur again” (Main, 2023). Mae'r egwyddor ddamcaniaethol hon yn cael ei hesiampl mewn systemau gwobrwyo a ddefnyddir i gefnogi strategaethau rheoli ystafell ddosbarth fel "Pom Pom yn y Pot". Unwaith y bydd y cynhwysydd wedi'i lenwi, mae'r dosbarth yn derbyn gwobr benodedig ymlaen llaw, mae'r ychwanegiad cynyddrannol o bompom yn gweithredu fel ffurf uniongyrchol a gweladwy o atgyfnerthu cadarnhaol, gan gynhyrchu ymdeimlad o foddhad a chyflawniad sy'n annog ailadrodd ymddygiadau priodol. Yn y modd hwn, mae system Pom Pom yn y Pot yn trosi adeiladwaith damcaniaethol Thorndike yn effeithiol yn gymhwysiad ymarferol yn yr ystafell ddosbarth trwy gysylltu ymddygiad cadarnhaol â chanlyniadau gwobrwyo, a thrwy hynny hyrwyddo gwelliant ymddygiad cyson trwy atgyfnerthu.

Drwy integreiddio Pom Pom yn y Pot fel rhan o adnodd dosbarth dyddiol, gall athrawon feithrin hinsawdd dosbarth cynhwysol ac ysgogol. Mae'r strategaeth yn harneisio egwyddor Skinner o atgyfnerthu cadarnhaol, mae pob pompom a ddyfernir yn gweithredu fel adborth ac anogaeth uniongyrchol i fyfyrwyr, gan atgyfnerthu'r tebygolrwydd y bydd yr ymddygiadau hynny'n cael eu hailadrodd. Dangosir ymchwil bod systemau atgyfnerthu o'r fath sy'n seiliedig ar grwpiau yn cryfhau cydweithio, yn helpu i adeiladu arferion ystafell ddosbarth, ac yn trawsnewid materion rheoli yn gyfleoedd ar gyfer rhyngweithio a dysgu cadarnhaol (CCSEnet, n.d.).

Ar gyfer ystafelloedd dosbarth amrywiol, mae Pom Pom yn y Pot yn addasadwy, mae'n cefnogi dysgu unigol ac yn cydnabod myfyrwyr ag anghenion amrywiol. Mae hyn yn gysylltiedig ag ymchwil a gwblhawyd gan Digital Commons LMU (2000) gan awgrymu bod yn rhaid i adnoddau rheoli ystafell ddosbarth effeithiol ddarparu ffyrdd hygyrch i bob myfyriwr lwyddo, yn enwedig y rhai sydd ag heriau ymddygiad neu anghenion dysgu ychwanegol. Drwy ddarparu ar gyfer gwahanol alluoedd dysgu a chefnidiroedd, mae'n bosibl cefnogi dealltwriaeth disgyblion drwy ganiatáu i bob myfyriwr ymgysylltu, archwilio a chyrraedd eu potensial llawn. Gall diwallu anghenion lefel is yn cynyddu'r tebygolrwydd y bydd myfyrwyr yn dderbyniol i heriau academiaidd a gweithgareddau arloesol sydd wedi'u cynnwys yn y pecyn adnoddau, gan arwain at well ymgysylltiad a chanlyniadau yn yr ystafell ddosbarth (Bates, 2019).

Cefnoga ymchwil yn gryf y defnydd o systemau gwobrwyo gweledol fel Pom Pom yn y Pot ar gyfer myfyrwyr ag Awtistiaeth ac ADHD, gan bwysleisio manteision fel strwythur, rhagwelon, a llai o bryder. Mae systemau gweledol yn cynnig dangosyddion clir a gweladwy o gynnydd, sy'n helpu myfyrwyr niwroamrywiol i ddeall disgwyliadau a hunanreoli eu hymddygiad, sgil datblygiadol hanfodol ar gyfer Awtistiaeth ac ADHD (PMC, 2024). Mae'r strategaethau hyn yn caniatáu i fyfyrwyr fonitro eu cyflawniadau'n weithredol ac ysgogi ymgysylltiad trwy roi adborth a gwobrau ar unwaith, gan atgyfnerthu ymddygiadau dymunol. Mae'r dull sy'n seiliedig ar synhwyrddid nid yn unig yn gwella ymgysylltiad cyffredinol ond mae hefyd yn creu amgylchedd addysgol mwy cynhwysol a chefnogol sy'n cydnabod ac yn ymateb i ofynion dysgu amrywiol. I addysgwyr, nid yn unig y mae integreiddio mecanweithiau gwobrwyo gweledol yn meithrin cynhwysiant ond hefyd yn annog cydweithio rhwng myfyrwyr, athrawon ac arbenigwyr, gan gydnabod anghenion dysgu amrywiol a chreu amgylcheddau cefnogol. Drwy'r ymyriadau wedi'u targedu hyn, gall myfyrwyr niwroamrywiol feithrin hyder, teimlo'n llai pryderus, ac ymgysylltu'n fwy llawn mewn gweithgareddau ystafell ddosbarth (Behavioral and Brain Functions, 2023).

Cyfarwyddiadau

Pwrpas yr adnodd

Gwobrwyo ymddygiad cadarnhaol drwy roi pom pom mewn pot. Mae hyn yn annog disgyblion i wneud penderfyniadau da, bod yn ffrind da, gwneud eu gorau glas a dangos parch.

Camau i'w dilyn

1. O flaen y dosbarth, ar bwrdd bach efo gorchudd, gwelwch pot bach lle mae pom pom yn cael ei rhoi a fasged llwyd efo pom pom's i fewn (atodiad 1)
2. Caiff pom pom ei wobrwyo i disgybl pan fyddant yn dangos ymddygiad cadarnhaol; dilyn rheolau mat, dweud canmoliaeth (compliment), bod yn ffrind da, helpu, gwneud penderfyniad da (gweler atodiad 2 am fwy o wybodaeth ar rhain)
3. Gall y plentyn cymryd pom pom allan o'r fasged a'i rhoi i fewn i'r pot
4. Adolygwch y'r ymddygiad da gyda'r digyblion i atgyfnerthu'r neges
5. Gall y disgyblion hefyd wobrwyo eu gilydd os oes rhywun yn teimlo bod rhywun wedi dangos ei fod yn haeddu pom pom

Enghreifftiau o ymddygydiad cadarnhaol

- Dweud rhywbeith caredig wrth ffrind
- Helpu athro neu gyd-disgybl
- Dangos parch i aelod o staff yr ysgol
- Gwneud penderfyniadau doeth mewn sefyllfa anodd
- Ymdrechu a canolbwyntio mewn ddarn o waith neu yn ystod gwers

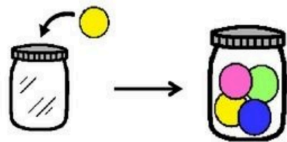
Atodiadau

Atodiad 1

Atodiad 2

POM POM YN Y POT

Dilyn Rheolau mat

Gwrando, Edrych yn dda, Eistedd yn
llonydd, Aros eich tro

Dweud 'Compliment'

Rhywbeth neis i rhywun

Bod yn ffrind da

Bod yn gyfeillgar

Helpu

Yn y dosbarth, Tu allan, Ffrindiau,
Athrawon

Gwneud penderfyniadau da

Ydy e'n ddiogel? Ydy e'n deg?
Ydy e'n arwain at teimlaau da i bawb?

Rhestr cyfeiriadau

Abrams, B. J. & Segal, A. (1998). How to prevent aggressive behavior. Teaching Exceptional Children. 30(4), 10-15.

Bates, B. (2019) Learning Theories Simplified. 2nd Edn. London: Sage.

Behavioral and Brain Functions (2023). Ocular and neural genes jointly regulate the visuospatial working memory in ADHD children Ar gael ar:
<https://behavioralandbrainfunctions.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12993-023-00216-9> (Cyrchwyd: 29 Hydref 2025).

Capes, K. (2024). Maslow's Hierarchy of Needs in Education | Brooks and Kirk. [online] brooksandkirk.co.uk. Ar gael ar:
<https://brooksandkirk.co.uk/understanding-maslows-hierarchy-of-needs-in-education/>. (Cyrchwyd: 29 Hydref 2025).

CCSEnet. (n.d.). Effective Classroom-Management & Positive Teaching. English Language Teaching Journal. Ar gael ar: <http://www.ccsenet.org/journal/index.php/elt/article/view/55639> (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).

Digital Commons LMU. (2000). Planning for the Inclusive Classroom: Meeting the Needs of Diverse Learners. Catholic Education Journal, 29 February. Ar gael ar:
<http://digitalcommons.lmu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1171&context=ce> (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).

Edutopia (2019) 60-Second Strategy: Pom-Pom Jar. Ar gael ar: <https://www.edutopia.org> (Cyrchwyd: 21 Hydref 2025).

Flat background for world teacher's day celebration. (n.d.). FREEPIK. Ar gael ar:
https://www.freepik.com/free-vector/flat-background-world-teacher-s-day-celebration_63698567.htm#fromView=search&page=1&position=4&uuid=347c8076-aae5-4351-b6bf-b9970d5c87c1&query=classroom+management (Cyrchwyd 19 Hydref 2025).

Hardy, J.K. & McLeod, R.H. (2020) Using Positive Reinforcement With Young Children. Beyond Behavior, 29(2), pp. 95–107.

Main, P. (2023). Thorndikes Theory. [online] Structural Learning. Ar gael ar:
<https://www.structural-learning.com/post/thorndikes-theory>. (Cyrchwyd: 10 Hydref 2025)

McLeod, S. (2025). Maslow's hierarchy of needs. [online] Simply Psychology. Ar gael ar:
<https://www.simplypsychology.org/maslow.html>. (Cyrchwyd: 29 Hydref 2025).

PMC. (2024). A comparison of visual attention to pictures in the Autism Diagnostic Observation Schedule in children and adolescents with ADHD and/or autism Ar gael ar:
<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11089217/> (Cyrchwyd: 29 Hydref 2025).

Ryan, R.M. & Deci, E.L. (2000) Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. American Psychologist, 55(1), pp. 68–78.
University of California Riverside (2024) 60 Second Strategies. Ar gael ar:
<https://www.extension.ucr.edu/features/60secondstrategies> (Cyrchwyd: 21 Hydref 2025).

UMY Journal. (2021). Classroom management: Applying appropriate strategies to enhance effective teaching. Journal of Education. Ar gael ar:
<https://journal.umy.ac.id/index.php/FTL/article/download/10638/pdf> (Cyrchwyd: 28 Hydref 2025).